

KRISPLAN

Norsjö kommuns förskolor/fritidshem/skolor

Dokumenttyp	Dokumentägare	Beslutsinstans	Giltig till
Plan	Utbildning	Kommunfullmäktige	2024-09-01
Upprättad av	Fastställd/upprättad	Reviderad av	Senast reviderad
	2014-04-09	Skolans krisgrupp	2023-
Dokumentet gäller för			Diarienummer
Förskoleklass, fritidshem och grundskola i Norsjö kommun			KS-24/00019

Innehåll

Mål med planen	3
----------------------	---

Krisledningsgruppen och kontaktpersoner 4

Viktiga nummer.....	5
Allvarlig olycka/händelse i skola/fritids/förskola.....	6
Allvarlig olycka/dödsfall/ händelse utanför skolan, fritidshem/förskola.....	8
Dödsfall/självmod barn/elev	9
Dödsfall bland personal på arbetsplatsen	12
Elev/barn som mist nära anhörig.....	14
Om en elev/barn blir allvarligt sjuk.....	15
När elev/personal har anmälts saknad.....	16
Brand	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Våld eller hot om våld.....	18
Väpnat våld.....	22
Lockdown/Inrymning	24
Miljöolycka	27
Kriser och katastrofer i Sverige och världen	28
Kriser under ledighet	28
Råd till personal i mötet med barn i sorg	29
Minneslåda	30
Revidering av krisplanen	30
Litteratur och länkar.....	30
Bilaga 1 - Brev.....	31
Bilaga 2 - Samtal med klassen/gruppen	32
Bilaga 3 Snabbguide vid krissituation	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Mål med planen

- All personal ska ha kännedom om hur man handlar och förhåller sig vid krissituationer.
- Krisgruppen ska verka för en god beredskap hos personalen.
- Krisplanen ska vara till stöd i krissituationer.
- Åtgärder vid krissituationer skall alltid utvärderas efteråt och leda till eventuell revidering av Norsjö skolors krisplan.

Krisledningsgruppen och kontaktpersoner

Syftet med krisgruppen är att man vid en kritisk händelse eller katastrof som berör Norsjö kommuns verksamhet, kan hantera situationen på ett sådant sätt att risken för psykiska och fysiska skador på människor minimeras. Gruppen träffas för att tillsammans besluta vilka åtgärder som ska vidtas i olika krissituationer. Gruppen har en gemensam Messenger grupp som används för sammankallning. Förskola byter ut nedanstående namn med sin krisledningsgrupp.

Norsjöskolan F-9 / Anpassad grundskola / Fritidshem

Namn	Funktion	Tel arbete	Tel bostad
Anette Lidén	Rektor	070-554 56 54 0918-141 93	070-288 71 69
Pernilla Lindberg	Bitr. rektor	070-509 47 07 0918-141 95	073-818 09 89
Maria Björk	Fritidspedagog	070-266 42 32	070-349 85 39
Tobias Hansson	Lärare 7-9	073-075 53 49	070- 623 67 39
Chatrine Eklund	Lärare F-3	070-230 86 40	070-286 88 36
Eva Westergren	Lärare 4-6	070-284 75 14	070-266 54 34
Elisabet Forsberg	Kurator	0918-141 81 070-219 54 36	070- 245 64 77
Sara Eriksson	Skolsköterska	0918-142 51 <u>072-2375074</u>	070- 692 53 25
Hanna Cederlund	Skolsköterska	0918-141 82 <u>070-3638369</u>	073-801 98 42

Bastuträsk skola

Namn	Funktion	Tel arbete	Tel bostad
Susanne Lidén	Rektor	0918-142 75 070-218 40 44	070-688 56 52
Pernilla Lindberg	Bitr. rektor	0918-141 95 070-509 47 07	073-818 09 89
Skolan	Lärare F-5	072-246 71 13	
Elisabet Forsberg	Kurator	0918-14181 070-219 54 36	070- 245 64 77
Sara Eriksson	Skolsköterska	0918-141 51 072-2375074	070- 692 53 25

Viktiga nummer

SOS Alarm.....	112
Sjukvårdsrådgivningen.....	1177
Norsjö Hälsocentral	0918-253 70 (akutnummer)
Polis.....	114 14
Giftinformation	112 eller 070-45 66 700
Arbetsmiljöverket	010-730 90 00 (växel)
Socialtjänsten	0918-140 00 (växel)
Socialjour, dagtid, begär socialjour	0918-140 00
Socialjour, kvällar och helger, begär socialjour	112
Kyrkans SOS	0771 - 800 650
Informationsnummer vid allvarliga olyckor och kriser	113 13
Verksamhetschef	073- 68 20 199
Jourvaktmästarnummer	0918-140 02
PKL NUS Psykosocial krisledning	090- 785 00 00
Psykiatrisk akutmottagning, Umeå.....	090-785 65 00
Barnens hjälptelefon, BRIS	116 111
BRIS vuxentelefon om barn	077-150 50 50
Kommunens växel	0918-140 00
Kvinnofridslinjen.....	020-50 50 50
Brottsofferjouren	116 006
Nationella hjälplinjen	0771-220 060
Expedition.....	091814190
Vaktmästare	070-512 94 29
Fastighetsansvarig	070-551 13 95

Mer information om vilka man kan ringa vid en krissituation hittar ni på kommunens hemsida. Här under omsorg och hjälp: <https://www.norsjo.se/omsorg-och-hjalp/akut-hjalp-krisantering/>

Allvarlig olycka/händelse i skola/fritids/förskola

Akuta åtgärder på olycksplatsen

- Ge första hjälpen
- Larma ambulans/polis/brandkår – ring 112
- Håll obehöriga borta från olycksplatsen
- Lugna, trösta och finns till hands
- Följ med till sjukhus vid behov

Information till Rektor

Ansvarig rektor meddelas omedelbart, denne aktiverar krisgrupp och leder samt fördelar arbetet. Rektor ansvarar för att anhöriga blir kontaktade av rektor själv eller av någon som rektorn utser.

Information till vårdnadshavare

Rektor ansvarar för att förse vårdnadshavare med upplysningar de behöver:

- Plats där barnen/eleven befinner sig
- Namn på ev. person som följer eleven/barnet till sjukhus
- Telefonnummer till där eleven/barnet befinner sig
- Kom överens med vårdnadshavare om information till eventuella syskon. Ta reda på om någon bekant, annan anhörig kan ta hand om syskonen

Krisledningsgruppen

Ansvarig rektor tar beslut om att aktivera krisledningsgruppen samt informerar verksamhetschef. Detta sker genom meddelande på messenger.

- Krisledningsgruppen utser ansvarig för kommunikation med verksamhetschef och expedition (informatör)
- Inhämta så mycket information som möjligt och gå igenom det inträffade
- Rektor ger personal på skolexpeditionen i uppdrag att gå ut med information personal, elever/barn och vårdnadshavare
- Mentor och krisledningsgruppen ansvarar omsorg om elever/barn som varit inblandade/vittne till händelsen

Information till medarbetare

Ansvarig rektor samlar personalgruppen för information. Alternativt kan information skickas ut till personal via Unikum.

Information till eleverna/barnen

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare till den drabbade eleven/barnet om information till klassen
- Mentor samlar respektive klass och informerar om händelsen, se bilaga 2 sid 17
- Var saklig. Säg hellre att du inte vet om du är osäker på en uppgift
- Håll klassen/gruppen samlad under resten av dagen/skoldagen tillsammans med känd, trygg vuxen
- Krisledningsgruppen ordnar så att elever/barn som vill har möjlighet att stanna på skolan för att vara tillsammans. Om möjligt, ordna fika.
- Vårdnadshavare kontaktas så eleverna/barnen ges möjlighet att mötas upp av någon vuxen hemma

Information till övriga vårdnadshavare

Mentor ansvarar att övriga elevers/barns vårdnadshavare får den information de behöver. Det kan vara bra med ett föräldramöte någon av de närmaste dagarna.

Övrigt

- Verksamhetschefen hanterar mediakontakt (kommunens krisplan)
- Anmälan till Arbetsmiljöverket
- Krisledningsgrupp samt kontaktpersonerna samlas vid dagens slut
- Tänk på sekretessen

Uppföljning

- Rektor ansvarar för att personalen får uppföljning och att information sker i anslutning till händelsen
- Mentor/pedagog följer upp elevers/barns frånvaro de närmaste dagarna efter olyckan
- Mentor/pedagog informerar om händelsen i klassen, se bilaga 2 (på sida 17)
- Eleverna/barn bör få tydlig och korrekt information om vad som hänt. Bjud in polis eller annan person vid behov
- Vid skador som leder till längre sjukhusvistelse eller en längre tids frånvaro från skolan håller mentor eller annan utsedd person, kontakt med hemmet och sjukhuset (se Om elev/barn blir allvarligt sjuk)

Allvarlig olycka/dödsfall/ händelse utanför skolan, fritidshem/förskola

Polisen meddelar dödsfall

Information till Rektor

Ansvarig rektor meddelas omedelbart, denne leder och fördelar arbetet

Rektor ansvarar för att:

- Aktivera krisledningsgruppen genom messenger.
- Utse informationsansvarig i krisledningsgruppen.
- Kontakta polis för att inhämta information
- Informera verksamhetschef.
- Ta kontakt med anhöriga
- Vid en större olycka skickas, **vid behov**, 1-2 vuxna till sjukhuset som stöd för elever/barn till dess vårdnadshavare kommer på plats
- Skolexpeditionen meddelar kommunväxeln telefonnummer dit vårdnadshavare kan ringa, t.ex. polisen samt informerar i Unikum.
- Inblandade elevers/barns vårdnadshavare kontaktas med saklig information
- Syskon till skadade elever/barn tas om hand av någon som känner syskonen
- Skolans, fritids, förskolans personal informeras

Information till eleverna

- Inhämta samtycke från vårdnadshavare till drabbad elev/barn om vilken information som kan lämnas till klassen/gruppen
- Mentor/pedagog samlar respektive klass/grupp och informerar om vad som hänt, se bilaga 2 sida 17
- Var saklig. Säg att du inte vet om du är osäker på en uppgift
- Krisledningsgruppen ordnar så att elever/barn som vill har möjlighet att stanna på skolan/fritids/förskolan för att vara tillsammans. Ordna gärna fika.
- Vårdnadshavare kontaktas så barnen/eleverna ges möjlighet att mötas upp av någon vuxen hemma

Information till vårdnadshavare

Mentor ansvarar att övriga elevers/barns vårdnadshavare får den information de behöver. Det kan vara bra med ett föräldramöte någon av de närmaste dagarna.

Dödsfall/själv mord barn/elev

Om du får information om dödsfall meddela ansvarig rektor som leder och fördelar arbetet.

Krisledningsgruppen

- Ansvarig rektor aktiverar skolans krisledningsgrupp och underrättar mentor samt berörd personal.
- Ansvarig rektor ansvarar för att verksamhetschef informeras.
- Ansvarig rektor ansvarar för att en informationsbärare utses i krisledningsgruppen.

Kontakt med vårdnadshavare

- Bestäm vem som skall ha kontakt med vårdnadshavare
- Inhämta saklig information
- Kontrollera med vårdnadshavare hur mycket man har tillåtelse att meddela klassen om det inträffade och dödsorsak. Om vårdnadshavare inte medger att information lämnas ska man respektera detta
- Det är viktigt att tänka igenom hur information ska framföras vid självmord
- Gärna personligt besök med blommor från skolan/fritids/förskolan.

Information i skolan, fritids, förskolan

- Efter överenskommelse med vårdnadshavare om hur meddelandet om dödsfallet skall framföras berättar klassföreståndare/mentor/pedagog eller någon annan av klassen/gruppen känd person detta
- Övrig personal informeras
- Tala öppet om det som har hänt
- Låt eleverna/barn som så önskar tala, skriva eller rita om det som hänt se bilaga 2 (sida 17)
- Skolans/fritids/förskolans övriga klasser/grupper underrättas av sin/sina mentorer/pedagoger

Minnesbord

Iordningställ ett bord med vit duk, levande ljus, foto, penna och loggbok. Ansvarig rektor skriver första meningen i boken t.ex: Vi på Norsjöskolan/Bastuträsk förskola/fritidshem/skola tänker på dig/er i den stora sorg som drabbat dig/er.

Det kan vara lämpligt med lösa blad i olika färger som eleverna/barn kan rita eller skriva på och därefter klistras in i loggboken.

Flaggning

När samtliga klasser/grupper underrättats hissar vaktmästaren flaggan på halvstång.

Tyst minut

Pålyses av ansvarig rektor i samråd med krisledningsgruppen

Information till övriga vårdnadshavare

- Rektor ansvarar för att övriga vårdnadshavare i den drabbade klassen/gruppen underrättas
- Det kan vara bra med ett föräldramöte någon av de närmaste dagarna
- Förslag på innehåll i ett brev som skickas hem, se bilaga 1 sid 16

Minnesstund

Minnesstund bör äga rum i elevernas/barnens klass/skola/grupp eller annan lokal helst dagen efter meddelandet om dödsfallet. Tala med vårdnadshavare om hur minnesstunden skall utformas.

Minnesstund kan t.ex. innehålla:

- Minnesord av rektor
- Minnesord av ledare inom religiös verksamhet
- Några ord från klassföreståndare eller annan person inom skolans verksamhet
- Någon läser en dikt
- Sång
- Musik
- Eleverna tänder ljus
- Minnesbord

Inför begravningen

- Invänta och respektera anhöriga önskemål kring begravningen
- Mentor/pedagog samtalar med eleverna/barnen om vad som kommer att ske under en begravning. Detta kan vara viktigt även om eleverna/barnen inte skall delta
- Blommor till begravningen ordnas
- Flagga hissas på halv stång

Massmedia

- Verksamhetschef har eventuell kontakt med media
- All personal är noga med att skydda eleverna/barnen, så att massmedia inte får tillfälle att kontakta elever/barnen när de vistas inom verksamheten

Övrigt

- Rektor utser en person som ansvarar för att den avlidnes tillhörigheter överlämnas till vårdnadshavare
- Rektor ansvarar för att eleven/barnet blir struken ur klass-/grupplista och när det är lämpligt
- Elevens/barnets plats i klassrummet får stå tom en tid. Inhämta klassens/gruppens önskemål kring detta. Se råd till personal, se sid 14
- Viktigt med kollegialt stöd och hjälp
- Skolans/fritidshemmets/förskolans krisledningsgrupp kan hjälpa till i uppföljningsarbetet
- Vid behov tillkallas hjälp utifrån t.ex. skolpsykolog

Dödsfall bland personal på arbetsplatsen

Om du får information om dödsfall bland personal - meddela ansvarig rektor som leder och fördelar arbetet.

Krisledningsgruppen

- Ansvarig rektor aktiverar skolans krisledningsgrupp och underrättar berörd personal.
- Ansvarig rektor ansvarar för att verksamhetschef informeras.
- Ansvarig rektor ansvarar för att en informationsbärare utses i krisledningsgruppen.

Att göra:

- Underrätta anhöriga, helst via personligt besök.
- Verksamhetschef meddelar Kommunchef

Information i skola, fritids, förskola

- Samla och informera personal
- Klassföreståndare/mentor/pedagog eller någon annan av klassen/gruppen känd person informerar elever om vad som skett.
- Det är viktigt att tänka igenom hur information ska framföras vid självmord
- Tala öppet om det som har hänt
- Låt eleverna/barn som så önskar tala, skriva eller rita om det som hänt se bilaga 2 sida 17

Minnesbord

Iordningställ ett bord med vit duk, levande ljus, foto, penna och loggbok. Ansvarig rektor skriver första meningen i boken t.ex: Vi på Norsjöskolan/Bastuträsk förskola/fritidshem/skola tänker på dig/er i den stora sorg som drabbat dig/er.

Det kan vara lämpligt med lösa blad i olika färger som eleverna/barn kan rita eller skriva på och därefter klistras in i loggboken.

Flaggning

När samtliga klasser/grupper underrättats hissar vaktmästaren flaggan på halvstäng.

Tyst minut

Pålyses av ansvarig rektor i samråd med krisledningsgruppen

Information till vårdnadshavare

- Rektor ansvarar för att vårdnadshavare i den drabbade klassen/gruppen underrättas
- Det kan vara bra med ett föräldramöte någon av de närmaste dagarna
- Förslag på innehåll i ett brev som skickas hem, se bilaga 1 sid 16 (anpassa i så fall till att gälla personal).

Minnesstund

Minnesstund kan äga rum i skola eller fritids eller annan lokal helst dagen efter meddelandet om dödsfallet.

Minnesstund kan t.ex. innehålla:

- Minnesord av rektor
- Minnesord av ledare inom religiös verksamhet
- Några ord från kollega eller annan person inom skolans verksamhet
- Någon läser en dikt
- Sång
- Musik
- Eleverna tänder ljus
- Minnesbord

Massmedia

- Verksamhetschef har eventuell kontakt med media
- All personal är noga med att skydda eleverna/barnen, så att massmedia inte får tillfälle att kontakta elever/barnen när de vistas inom verksamheten

Övrigt

- Viktigt med kollegialt stöd och hjälp
- Skolans/fritidshemmets/förskolans krisledningsgrupp kan hjälpa till i uppföljningsarbetet
- Vid behov tillkallas hjälp utifrån t.ex. skolpsykolog

Elev/barn som mist nära anhörig

Om du får information om dödsfall meddela ansvarig rektor som leder och fördelar arbetet.

Kontakt med vårdnadshavare

I samband med att skolan/fritids/förskolan får kännedom om dödsfallet tillfrågar rektor eller mentor/pedagog, vårdnadshavare om elevens/barnens kamrater kan underrättas.

När information får lämnas:

- Tala öppet med eleverna/barnen om det som hänt och låt de elever/barn som vill berätta om sina tankar och funderingar, se bilaga 2 sid 17. Vid anhörigs död genom olycka eller självmord bör man särskilt noga tänka på vad som skall sägas och hantera händelsen med största respekt för familjen
- Det är en fördel om kamraterna får reda på vad eleven/barnet vill att de skall säga eller göra när hon/han kommer tillbaka till förskolan/fritids/skolan, fråga också berörd elev/barn hur han/hon vill ha det
- Förbered klasskamraterna på att eleven/barnet kan vara känsligare än vanligt och att de därför bör visa extra omtanke
- Barn som mist nära anhörig mår oftast bäst av att börja skolan/fritids/förskolan så snart som möjligt. Övergången underlättas genom tidig kontakt mellan skola/fritids/förskolan och hemmet

Information till övrig personal

Ansvarig rektor informerar berörd personal.

Krisledningsgruppen

Sammanfattas vid behov.

Uppföljning

- Mentor följer upp eleven genom egna iakttagelser och genom samtal med övrig personal
- Skolans elevhälsa(för grundskola och fritids) kan vara ett stöd i uppföljningsarbetet

Om en elev/barn blir allvarligt sjuk

Kontakt med vårdnadshavaren

- Mentor/pedagog eller annan kontaktperson etablerar en god kontakt med vårdnadshavaren och betonar att allt agerande från skolans/fritidshemmets/förskolans sida skall ske med hänsyn till vårdnadshavarens önskemål
- Samråd med vårdnadshavaren om vilken information som skall lämnas till kamrater och personal. Ibland önskar vårdnadshavaren hålla sjukdomen privat, vilket måste respekteras

Information till elevens lärare, krisledningsgruppen och elevvårdsteamet

Ansvarig rektor sammankallar till mötet. Den som har kontakt med vårdnadshavaren berättar vad man tillsammans med vårdnadshavaren bestämt om information till skola/förskola/fritidshem och klasskamrater/barn.

Information till barn och klasskamrater

Informationen ges bäst av mentor/pedagog och skolsköterskan/skolkurator(eller annan lämplig person) tillsammans. Klassen/gruppen bör därefter regelbundet informeras om hälsoläget. Klasskamraterna/barnen ges möjlighet att skriva brev, dikter eller rita teckningar som också kan skickas till den elev/barn som är sjuk.

Den sjuka elevens/barnets kontakt med skolan

Information ges till den sjuka eleven om vad som händer i skolan för att denne ska känna sig delaktig. Detta sköter mentor/pedagog

Samråd med vårdnadshavaren i vilken mån eleven/barnet orkar med undervisning.

Om elev/personal har anmälts saknad

Beroende på omständigheterna kring försvinnandet tas kontakt med polis.
Krisledningsgruppen aktiveras.

Krisledningsgruppen

Rektor sammankallar krisledningsgruppen och mentor snarast efter besked om försvinnandet.

En kontaktperson utses som har kontakt med vårdnadshavare och anhörig, polis samt eventuellt sociala myndigheter.

Information i skola, fritidshem/förskola

- Ta reda på vilken information som enligt polisen får lämnas ut
- Samråd med närstående vilken information de lämnar medgivande till
- Ge så konkret information som möjligt. Informera om vad som är möjligt att berätta för barnen/eleverna utifrån ålder samt med hänsyn till att ej såra eller utelämna personer
- Ge tid för tankar samt reaktioner, se bilaga 2 sida 17

Massmedia

- Hänvisa media till verksamhetschefen som har ansvar för massmediekontakten
- Skydda eleverna/barnen från massmedia

Brand

1. **RÄDDA** först dem som är i uppenbar fara!
2. Den som upptäcker branden **LARMAR**.
 - a. Meddela kortfattat:
 - i. var det brinner.
 - ii. om det finns instängda människor.
 - iii. vem som ringer.
3. **VARNA** övriga som hotas av branden.

- **RÄKNA** barn
- Utse **ORDNINGSMAN** som ska gå ut först
- **UTRYM** genom närmsta utgång snabbt – utan att rusa eller skrika
- **KONTROLLRÄKNA** gruppen på återsamlingsplatsen
- **RAPPORTERA** till ledare vid R på återsamlingsplatsen
- Personal som inte har undervisning tar hand om barn som inte har schemalagd undervisning
- Utrymningsledare hämtar pärm för utrymning vid centralapparat vid Norsjöskolans huvudingång tar på sig reflexväst
- Utrymningsledare meddelar när det är okej att gå in igen eller var vi ska gå

Brand på en skola/fritidshem/förskola kan jämföras med en krissituation. Brand är i första hand en uppgift för räddningstjänsten och polisen

Rektor aktualiserar följande:

- Utrymningsplan
- Uppsamlingsplatser
- Mentor/pedagog samlar sin respektive klass/grupp, kontrollerar närvaron
- Vårdnadshavare underrättas av mentor eller annan utsedd person via Unikum

Uppsamlingsplatser

Respektive verksamhet anger sina uppsamlingsplatser här

Våld eller hot om våld

Mål och syfte

Alla – både elever och personal - som arbetar och befinner sig inom Norsjö förskolor, fritidshem och skolor ska känna sig trygga, trivas och må bra. Om någon utsätts för hot, våld eller annan fara ska alla som finns på förskolan, fritidshemmet och skolan veta hur de ska agera. Hot och/eller våld/maktmedel som skapar olust, osäkerhet, otrygghet, rädsla och/eller fysisk skada. Inom Norsjö kommuns förskolor, fritidshem och skolor råder samma lagar som i övriga samhället och det betyder att alla brott polisanmäls.

Arbetsgång

- Du som bevittnar en händelse där våld eller hot förekommer, tänk på att det är obehagligt för de inblandade och de behöver hjälp för att komma över händelsen och gå vidare.
- Händelsen skall dokumenteras av berörd personal.
- Ta avstånd från beteendet, men försök ha förståelse för personen.

Hot, våld och hotfulla situationer

Om förskolan/fritidshemmet/skolan blir bombhotad eller hotad på annat sätt, är det viktigt att ta hotet på allvar.

- Om hotet kommer in via 112 kontaktar de polisen direkt. Polisen gör då en initial bedömning av äktheten i hotet samt kontaktar därefter rektor.
- Om hotet kommer direkt till förskolan/fritidshemmet/skolan eller till rektorn
 - Kontakta polis omgående - ring 112.
 - I samråd med polis tas beslut om vidare agerande, tex eventuell utrymning.
- Vid en utrymning samlas barnen på uppsamlingsplatserna som vid brand eller för situationen anvisad plats.

Vid hot

- Kontakta rektor
- Ring 112
- Rektor tar beslut om att aktivera krisgrupp.
- Barnen samlas på anvisad plats
- Närvaron kontrolleras
- Avvakta vidare information via kommunens hemsida, sociala medier, mail eller sms
- Anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan och eller till Draftit <https://inloggad.draftit.se/public/kb-process-anmalan/?invitation=RsRW1ZqPnQlAjKidfQ8o2xYyZeHl2EYQp1%2bF31BgPkb3oqzgotYzWg%3d%3d>

Hot/våld mellan barn/elever

1. Den vuxna som finns i närheten hjälps åt att avvärja eller avbryta det pågående hotet/våldet. De inblandade skiljs åt till olika lokaler.
2. Samtal förs med de inblandade var för sig. I första hand leder klasslärare eller annan pedagog som känner barnet/eleven samtalet. Vid behov kontaktas någon i skolledningen. Om bedömning görs att samtalet inte kan ske samma dag så avvakta till nästa.
3. Anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan och eller till Draftit <https://inloggad.draftit.se/public/kb-process-anmalan/?invitation=RsRW1ZqPnQlAjKidfQ8o2xYyZeHl2EYQp1%2bF31BgPkb3oqzgotYzWg%3d%3d>
4. Därefter träffas de inblandade och reder ut vad som har hänt tillsammans med de som har haft samtalen.
5. Vid behov kallas barnets/elevens vårdnadshavare till skolan, annars informeras de om vad som har hänt per telefon.
6. Skolledningen informeras alltid om de inte har deltagit i samtalen. De bedömer om polisanmälan ska göras.

Hot/våld mellan barn/elever och lärare under lektionstid

1. De vuxna som finns i närheten hjälps åt att avvärja eller avbryta det pågående hotet/våldet. De inblandade skiljs åt till olika lokaler.
2. Bryt undervisningen.
3. Vid behov tillkalla polis.
4. Läraren vänder sig till skolledningen eller om skolledningen inte är anträffbar till någon i krisgruppen.
5. Rektor aktiverar krisgrupp eller meddelar verksamhets chef,

6. Ordna för dagens fortsatta undervisning med annan pedagog.
7. Genomför samtal mellan pedagog, skolledning, elev
8. Skolledningen tar kontakt med hemmet.
9. Barnets/elevens mentor/pedagog informeras.
10. Skyddsombud och fackliga företrädare informeras.
11. All personal informeras.
12. Skolledningen eller av henne/honom utsedd person pratar med barnen/eleverna i klassen/gruppen.
13. Polisanmälan görs av skolledningen.
14. Ev. anmälan görs till Arbetsmiljöverket.
15. Anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan och eller till Draftit <https://inloggad.draftit.se/public/kb-process-anmalan/?invitation=RsRW1ZqPnQlAjKidfQ8o2xYyZeHl2EYQp1%2bF31BgPkb3oqzgotYzWg%3d%3d>

Om vårdnadshavare kommer till förskolan/fritidshemmet/skolan för att lösa konflikter

Berätta vänligt men bestämt att förskolan/fritidshemmet/skolan inte är en allmän plats och be dem lämna förskolan/fritidshemmet/skolan tills de lugnat sig.

- 1) **Om vårdnadshavare är hotfull mot personal:** Be att få boka en tid för samtal då ni har möjlighet att lyssna.
- 2) Fortsätter vårdnadshavare vara hotfull, påkalla hjälp och ring polisen.
- 3) Meddela rektor.
- 4) Anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan

Om vårdnadshavare är hotfull mot annans barn:

1. Led, om möjligt, bort vårdnadshavare från barnen/eleverna.
2. Meddela att vi inte, under några omständigheter, tillåter att föräldrar kommer till skolan/förskolan/fritidshem och hotar andras barn.
3. Meddela rektor som överväger eventuell polisanmälan. Rektor meddelar verksamhetschef.
4. Om barn/elever hört den hotfulla vårdnadshavaren, samla barnen/eleverna och prata lugnt om vad som kan hända då man blir riktigt arg och vill försvara sitt barn.
5. Berätta också att rektor kommer att prata med den vårdnadshavare som hotat att det är fel och otillåtet och att vi kommer att vidta åtgärder för att det inte ska hända igen.

6. Dokumentera och informera alltid rektor vid hotfulla incidenter.
7. Anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan

Vid en hotfull situation från utomstående:

1. Personal som känner sig utsatt för hot eller våld – undvik all provokation.
2. Förekommer tillhygge eller vapen tillkalla polis omedelbart.
3. Gå undan och tillkalla hjälp och ring expeditionen.
4. Expeditionen ska vara bemannad hela tiden undervisning pågår.
5. Personal på expedition tar genast kontakt med någon i krisgruppen, i första hand skolledning.
6. Den person i krisgruppen som är kallad beger sig genast till undsättning.
7. Om hotfull person inte avlägsnar sig larmas krisgruppen.
8. Polis tillkallas – anmälan görs.
9. Rektor informeras.
10. Verksamhetschef informeras.
11. All personal informeras.
12. Anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan

Uppföljning

- Elevvårdsteamet informeras.
- Elevvårdskonferens med föräldrar, elev och lärare.
- Uppföljningssamtal med lärare/pedagoger och skolledning för att diskutera vilken ytterligare hjälp och stöd som kan behövas

Väpnat våld

Ring 112 – vid väpnat våld eller hot om väpnat våld

Vid väpnat våld i förskolan/fritidshemmet/skolan, **ring 112, för att larma.**

Ju tydligare och mer detaljerad information polisen kan få desto större är möjligheten att polisen kan genomföra en effektiv insats.

Det handlar om signalement på gärningspersonen/personerna, vilken typ av vapen de använder, var i skolan våldet sker etc. Det gäller att ge utförlig information, men att inte vara spekulativ.

SOS Alarm skickar hjälp medan samtalet pågår.

Underlätta polisens insats

I de fall polisen hinner komma till platsen medan väpnat våld pågår kommer polisens agerande avgöras av vilken information man har och vilka polisiära resurser som finns tillgängliga.

Det finns alltså ingen fastställd polisiär metod för väpnat våld i förskolor/fritidshem/skolor. Polisen kommer agera efter generella taktiska principer.

Det kan till exempel innebära att avspärrningar sker för att förhindra att få in fler personer i området, att underlätta och hjälpa till med utrymning eller att gå in i området eller skolan för att konfrontera en eller flera gärningspersoner.

Det är troligt att situationen kommer att vara kaotisk, även för ingripande poliser. Det kan också vara svårt för polisen att avgöra vem som är gärningsperson. Poliserna kan därför tvingas att agera på ett sätt som kan uppfattas som överdrivet.

Det är viktigt att följa polisernas anvisningar vilket kan innebära att vård av skadade temporärt kan få stå tillbaka till dess att polisen fått kontroll över gärningspersonen.

Gör alltid en anmälan till KIA <https://app.iasystemet.se/> för tillbud och eller skadeanmälan

Mental Förberedelse

Om väpnat våld inträffar är det ett stöd att ha kunskap om möjliga handlingsalternativ eller åtgärder i förväg.

Det handlar om att fatta snabba beslut i en oklar och farlig situation. Även med goda förkunskaper kan händelseförloppet sluta med katastrof, men kunskaper och mental förberedelse kan också bidra till att rädda människoliv. Inte minst kan mental förberedelse leda till minskad stress och göra det enklare att komma på relevanta handlingsstrategier.

När väpnat våld inträffar i förskolan/fritidshemmet/skolan är det nödvändigt att agera direkt. Det finns i regel inte tid att rådgöra med någon annan om vad man bör göra. Därför är det viktigt att all personal, inte bara pedagoger och skolläda, är mentalt förberedd.

Varje situation är unik

Varje situation av väpnad våld i förskolan/fritidshemmet/skolan är unik.

Åtgärder som i en situation kan bidra till att skydda människor kanske inte alls fungerar i en annan. De förslag till åtgärder som vi förmedlar är sådana som ibland visat sig fungera, men det finns ingen åtgärd som fungerar i alla situationer.

Väpnat våld kan ske mycket snabbt och vara över snabbt. I sådana situationer är det inte säkert att någon hinner agera överhuvudtaget.

Lockdown/Inrymning

Definitionen av begreppet lockdown/inrymning, i sammanhanget förskola/fritidshem/skola, är att begränsa eller hejda ett farligt förlopp och undvika skada av barn och vuxna. Det är ett förhållningssätt och en krisplan vid en akut fara.

Lockdown används för att skydda barn och vuxna inom anläggningen, till exempel skolbyggnaden eller idrottshallen från en hotande yttre händelse.

Olika nivåer av lockdown.

- Till exempel i fråga om byggnader, innebär en partiell(till viss del) lockdown att dörrarna till byggnaden är låsta och ingen får lämna eller komma in i byggnaden.
- En fullständig lockdown innebär att alla (barn och vuxna) måste stanna där de är och kan inte komma in i eller lämna ett klassrum eller en byggnad. Om man befinner sig i en skolkorridor ska man bege sig till det närmaste klassrummet.

Att göra vid Lockdown

Lockdown används inte bara vid hot om våld utan också vid exempelvis farliga utsläpp eller annan allvarlig hotande fara.

Vid händelse av att lockdown ska användas mailar den personal som uppmärksammat ut detta till all övrig personal. Annat system för inrymning utreds.

Initiering	
Larma skolledning/expedition	Ge så mycket information som möjligt om vad du sett, vilka misstankar som du har
Om du inte får kontakt initiera lockdown för ditt klassrum/byggnad.	<ul style="list-style-type: none">• Varna närliggande klasser• Fortsätt söka expeditionen
När expeditionen är larmad fattar skolledning beslut om en lockdown	<ul style="list-style-type: none">• Skolledning signalerar lockdown• Skolledningen tillkallar polis• Skolledningen meddelar Verksamhetschef
Lockdown- personal	
1. Uppsök säkerhet	<ol style="list-style-type: none">1. I klassrummet/närmsta utrymme, stanna där.2. Utomhus, uppsök närmsta säkra utrymme/klassrum3. Samla in alla som är i närheten/angränsande utrymmen.4. Håll er utom synhåll tex sitt/ligg på golvet5. Undvik fönster och dörrar6. Släck ljus

	<p>7. Stäng fönster och lås dörrar</p> <p>8. Var tysta</p> <p>9. Säg åt alla barn/elever att stänga av alla mobiltelefoner. Pga ljud/ljus och meddelanden</p>
2. Inräkning	<p>1. Anteckna alla som finns i ditt utrymme (elever/personal/gäster)</p> <p>2. Meddela expeditionen- närvaro och genomförd lockdown via sms</p>
Lockdown -ledning	
1. Uppsök säkerhet	Bestämd plats, där ledning kan ske ifrån.
2. Ta fram all information om gärningsmannen.	Delge detta till Polisen
3. Larma polisen	Samverka med polis och följ deras instruktioner.
4. Informera	<p>Samla in rapporter från all personal och sammanställ. Svara inte på sms.</p> <p>Försök sprida information till all personal om att Lockdown sker.</p>
5. Varna	<p>De grupper som kan tänkas komma tillbaka från utflykter mm</p> <p>Besökare</p> <p>Föräldrar</p>
Verksamhetschef	Stödjer med att till exempel skaffa fram tillfälliga lokaler
Fortsatt Lockdown	
<p>- Bibehåll lugn och positioner</p> <p>- Följ instruktioner direktiv från polisen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätt ha telefoner avstängda • Ingen får lämna en säker plats för att gå på toaletten. Använd papperskorgar och liknande vid akut behov. • Vid akut medicinskt behov. Kontakta expedition via mail för råd och vägledning
Faran över	
Signalera faran är över	Rektor meddelar detta efter direktiv från polisen.
Samling	<ul style="list-style-type: none"> • All personal och alla elever måste stanna kvar på skolan. • Samla alla elever och personal i någon lokal för information om vad som hänt och förstahandsinformation från polisen. • Påbörja debriefing/återkoppling. • Ge ingångsvärden för fortsatt krishantering tillsammans med elevvårdsteam. • Alla ska veta vad som kommer hända i nästa steg innan de får gå hem.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen bör komma hem till ett tomt hem
Informera	<ul style="list-style-type: none"> • Se till att alla får med sig skriftlig information hem. • Informera direkt alla vårdnadshavare. • Delge telefonnummer dit oroliga kan vända sig.
Media	<ul style="list-style-type: none"> • Alla avråds från att tala med media de närmaste dagarna. Hänvisa till pressansvarig hos polisen eller verksamhetschef. • Skola/fritidshem/förskola skall vara en fredad plats från media och de skall nekas tillträde till verksamhetens område. Eventuella presskontakter skall ske på annan plats. • Informera media om att det är oetiskt att intervjua personal, barn och elever som befinner sig i chocktillstånd
Uppföljning	
Dokumentera	<ul style="list-style-type: none"> ○ Allt som hänt skall dokumenteras, färdigställ dokumentationen med information från personalen för att få en tydlig helhetsbild. ○ Anmälan till KIA https://app.iasystemet.se/ för tillbud och eller skadeanmälan
Fortsätt verksamheten	Det är viktigt att det finns en uppehållsplats dagarna efter incidenten om eleverna/barnen inte kan vara i verksamheten.
Upprätthåll stöd	<ul style="list-style-type: none"> • Elevvårdsteamet informeras. • Elevvårdskonferens med vårdnadshavare, barn/elev och pedagog. • Uppföljningssamtal med pedagoger och skolledning för att diskutera vilken ytterligare hjälp och stöd som kan behövas
Följ upp och utvärdera	<ul style="list-style-type: none"> • Gå igenom hur allt fungerade, vad behöver förändras • Be om feedback från personal på hur det fungerade • Revidera rutinerna • Öva med nya rutiner

Miljöolycka

Olyckor som till exempel, utsläpp i luft och mark eller kärnkraftsutsläpp.

Krisledningsgruppen

Rektorn leder och fördelar arbetet. Krisledningsgruppen aktiveras och informationsbärare utses.

Akuta åtgärder

- Ring giftinformationen: vid brådskande fall ring 112, vid mindre akuta fall ring 010- 456 6700
- Alla barn samlas på anvisad plats
- Vaktmästaren stänger all insug och ventilation, dörrar och fönster

Information till barnen/eleverna

- Kontrollera närvaron
- Informera om vad som hänt. Låt barnen/eleverna tala om sina tankar och känslor
- Notera hur barnen/eleverna mår
- Om ej andra direktiv ges, fortsatt verksamheten som vanligt inomhus

Information till vårdnadshavaren

Mentor eller expedition meddelar barnens/elevernas vårdnadshavare via Unikum. Rektor beslutar vem som sköter informationen till vårdnadshavare, informationsbäraren ser till att beslutet når berörda personer.

Vid evakuering

Om barnen/eleverna evakueras till sina hem ansvarar rektorn för att skriftlig information går ut ex via Unikum och kommunenshemsida samt sociala medier. Informationen skall innehålla redovisning om vad som hänt, eventuella åtgärder som vidtagits och telefonnummer dit man kan ringa och ställa frågor, samt vad som skall hända dagen därpå.

Kriser och katastrofer i Sverige och världen

- där förskolan/fritidshemmet/skolan på något sätt påverkas

Information i förskolan/fritidshemmet/skolan

- Rektor sammankallar krisledningsgruppen
- Krisledningsgruppen tillsammans med kontaktpersonerna tar fram information som kan delges övrig personal
- Krisledningsgruppen informerar lärarna hur man i förskolan/fritidshemmet/skolan skall förhålla sig till det inträffade

Beroende på händelsens art och omfattning kan tidigare punkter i krisplanen användas.

Tyst minut

Krisgruppen håller kontakt med ansvariga i kommunen för information om tyst minut som pålyses av rektor.

Information till vårdnadshavare

Ansvarig rektor informerar i ett brev till alla vårdnadshavare via Unikum, vilka åtgärder som skolan vidtagit. I brevet kan rektor rekommendera vårdnadshavarna att fortsätta samtala om händelsen med sina barn. Rektor kan delegera denna uppgift.

Kriser under ledighet

Krisledningsgruppen

Ansvarig rektor sammankallar snarast krisledningsgruppen så att riktlinjer för det fortsatta arbetet tas fram.

Råd till personal i mötet med barn i sorg

Var nära och närvarande. Visa att du vet vad som hänt, att du bryr dig och att du finns där för barnet. Det är också en helt naturlig reaktion om även du som personal blir berörd.

Försök inte släta över. Ord som "det kunde varit värre" blir till hån i den här situationen. Det som hänt är det farligaste och hemskaste som kunde hända för barnet.

Lyssna aktivt. Det finns inga välmenande råd som hjälper. Sitt ner och lyssna, var nära barnet samt invänta om barnet vill berätta. Om du inte vet vad du ska säga, behöver du inte heller säga något. Viktigast är närhet och omtanke.

Var inte rädd för gråten. Gråten är kroppens sätt att uttrycka en stark känsla.

Följ upp.

Var Dig själv. Här är det medkänsla, närhet och omtanke som gäller.

Minneslåda

Norsjö kommuns skolor

Minneslåda förvaras på Norsjöskolan i förrådet bredvid rektor.

Innehåll i minneslådan

1. En vit duk
2. En fotoram
3. Ljusstakar
4. Ljus
5. En tändsticksask
6. En vacker anteckningsbok i A5-format
7. En penna
8. Spela stilla musik

Revidering av krisplanen

Krisplanen skall revideras en gång per läsår eller oftare vid behov.

Litteratur och länkar

Att läsa om man vill ha mer information:

- ”Krisstöd vid allvarlig händelse” (Socialstyrelsen). Finns att hämta här: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-10-9.pdf>
- Gratisapp att ladda ner *Psychological First Aid App* (PFA) till mobilen...!
- [Information till barn - Krisinformation.se](http://Information.till.barn-krisinformation.se)

Bra länk, kan också vara www.katastrofpsykiatri.uu.se Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri vid Uppsala universitet har tillsammans med forskare och kliniker i 15 europeiska länder under åren 2007–2011 samverkat i EU-projektet *The European network for traumatic stress (TENTS)*.

Bilaga 1 - Brev

(som innehåller besked om att något tragiskt hänt i klassen)

Klass.....har idag mottagit det tragiska beskedet att.....har avlidit. Detta är något som vi alla - elever i klassen, de lärare som har undervisat och andra som haft kontakt medberörs starkt av.

I klassen har vi ägnat tid åt att samtala om det som har hänt. Vi har talat om hur..... var som person och vad vi främst kommer att minnas för.

Om någon vårdnadshavare vill tala med någon av oss är ni naturligtvis välkomna att ringa följande telefonnummer.

Med vänlig hälsning

Rektor tel:

Bilaga 2 - Samtal med klassen/gruppen

I krissituationer är en av de allra viktigaste uppgifterna att informera. Den som informerar skall ha skaffat så mycket information som möjligt och inleda samtalet med att berätta vad som hänt.

Dispositionen av ett sådant samtal kan se ut så här:

1. inledning
2. fakta
3. tankar
4. reaktioner
5. avslutning.

När man samtalar med eleverna/barnen när något svårt inträffat finns det några saker man speciellt bör tänka på.

- Det är viktigt att man är två personer som leder samtalet, varav minst en är en person som är känd för eleverna/barnen
- Man bör i förväg komma överens om hur samtalet ska genomföras
- Berätta så konkret som möjligt om det som inträffat
- Ge eleverna/barnen tid och möjlighet att, om de vill, prata om ev. känslor och tankar
- "Det som sägs här stannar mellan oss i klassen men det går alltid bra att prata med sina föräldrar. Kom ihåg att vi alla kan reagera på olika sätt. Den som så önskar ska ges möjlighet att berätta och få prata till punkt. Det går också bra att inte säga något alls.
- Förbered eleverna/barnen på att det kan komma olika reaktioner efter en tid och att detta är fullständigt normalt
- Erbjud dig att finnas till hands när så behövs
- Erbjud samtal med kurator eller skolsköterska
- Var under en tid observant på eleverna/barnen

Bilaga 3 - Snabbguide vid krissituation

Värdera situationen; rädda – larma

- Rädda; ge akuthjälp
 - Larma; 112
 - Kontakta expeditionen som får i uppdrag att kontakta ledningen
1. Kontakta krisledare:
 - a. 1. Rektor 2. Biträdande Rektor 3. Verksamhetschef
 2. Rektor aktiverar krisledningsgruppen genom messenger.
 3. Krisledningsgruppen träffas i Samtalsrummet och utser informatör.
 - a. Informatör tar kontakt med Verksamhetschef.
 4. Krisledarens uppgift är att kartlägga situationen
 - a. Vilka är drabbade?
 - Elever/barn
 - Personal
 - Vårdnadshavare
 - Skriv upp namn klass/grupp
 - b. Vad har hänt?
 - Svår sjukdom eller svårt skadad
 - Försvinnande
 - Annan händelse
 - Ta reda på alla omständigheterna
 - c. Var skedde det?
 - I skolan/förskolan/fritidshemmet
 - Utanför skolan/förskolan/fritidshemmet
 5. Krisledare eller informatör ser till att följande underrättas:
 - a. Närmast anhöriga (polisen underrättar vid dödsfall)
 - b. Personal
 - c. Elever
 6. Verksamhetschef hanterar ALL kontakt med media
 7. När krisen är hanterad kallar krisledaren till uppföljningsmöte

Arbetsgång vid kris där räddningstjänst är först på plats

1. Insatsledare på platsen kontaktar sin LLB
2. LLB ringer Expeditionen
3. Expeditionen frågar LLB vilka elever det gäller och var olyckan har skett
4. LBB kontrollerar saker och återkommer till Expeditionen
5. Expeditionen lämnar informationen till krisledaren.

OBS – Rektor ska snarast meddelas om att något har skett. Vänta inte på att få namn på de inblandade.